

חידושי הריטב"א מסכת מועד קטן דף יג עמוד א

משום דאיסורא דאורייתא. פי' אבל הכא אפי' אם תמצא לומר דאיסור תורה איכא במלאכת חולו של מועד, בהא שהוא דבר האבד מותר מן התורה ואיסור מכיין במועד מדרבנן בעלמא הוא.

שנתקוצה בשביעית. פרש"י ז"ל שניטלו קוציה וברקוניה ולא חשיבא עבודה, ופירשו בתוספות דדוקא בקוצים תלושים אבל בעוקר אותן מן המחובר עבודת קרקע גמורה היא, וכיוצא בו בשבת חייב כדאמרינן (שבת ק"ג א') בתולש עשבים אם ליפות קרקע כל שהוא וכן פר"ח ז"ל.

ניטייבה או שנדיירה. פרש"י ז"ל ניטייבה שנזדבלה ע"י משאות ונדיירה ע"י בהמות שהכניס שם, והקשו בתוספות חזא דא"כ זו עבודה גמורה היא שמיוחדת לשדה היא ואמאי נקטה טפי מאידך, ועוד לנקוט נדיירה וכ"ש ניטייבה, ועוד שהרי בתוספתא וירושלמי פירשו שהוא כשחוזר וחורש חרישה יתירא, מהו היטיבה כל שעמה חורשין על חמש והוא חורש על שש, לכך פירשו כפירוש הירושלמי וקמ"ל דאע"ג שאין אלו עבודות גמורות כולי האי קנסינן ליה שלא תזרע למוצאי שביעית ואפי' למ"ד (ג' א') תולדות לא אסר רחמנא.

ואמר ר' יוסי בר' חנינא היטיבה ומת בנו זורעה כו'. לגבי הא דהכא שפיר מיייתי ראייה לקולא כיון דהא דידן איסורא דרבנן, אבל קשה דהתם בבכורות (ל"ד ב') יליף מהא נמי לצרם אונן בכור דהוי איסורא דאורייתא הוא ואמאי דילמא שאני היטיבה דאיסורא דרבנן, ואפילו לפי רש"י ז"ל שהוא מזבל ועבודה גמורה מ"מ לרבא דאמר (ג' א') תולדות לא אסר רחמנא איסורא דרבנן הוא, ותירץ רבנו תם ז"ל דאפי' הכי חמור הוא שביעית לקנוס אפי' באבק שלו דקשה אבקה של שביעית, ועוד דבכמה דוכתי מזלולי ביה וכיון שכן אילו קנסו בנו בשום מקום התם נמי היו קונסין אלא ודאי דממונא [דאב] בלחוד קנסו רבנן, וכתבו הגאונים ז"ל דהיכא דליכא ממונא למיקנס כגון חייט או אורג שעשו מלאכת אחרים קונסין אותן לאבד השכר ואי לא אפשר משמתין ליה ומלקינן להו עד דמקבל דינא עליה ושרינן ליה.

נקטינן טמא טהרותיו כו'. פי' לדברי הכל ואפי' אם תמצא לומר דבאידיך דלעיל קנסו בנו, ובעי לאשמועינן נמי דהיזק שאינו ניכר לא שמייה היזק כדפרשינן במסכת גיטין (מ"ד ב') בס"ד.

שכר פעולה שאין לו מה יאכל מהו. פי' שאין לפועל מה יאכל מהו, כלום התיירו לבעלי הממון לעשות מלאכתם בשביל כך אפי' שלא לצורך המועד, ולא דמי לצורך המוכר שהוא בעל הממון וראוי להתיר אפי' ללוקח ועוד שאין הלוקח עושה בדבר כל כך. שאין לו מה יאכל לאיתווי מאי. פי' דמשנה מותרת היא דאע"ג דלא קתני אלא לצורך המוכר הוה שמעינן דלצורך המועד הוא דשרי', ופרקינן דאפילו הכי פרושי קא מפרש.

ואם אינו מאמינו ללוה או שאין לו מה יאכל. וכיון דקתני או לאו פרושי קא מפרש וא"כ לאיתווי מאי לאיתווי שכר פעולה וה"ק או שאין לו לסופר מה יאכל.

מתיב רב ששת שלש אומניות עושין מלאכה בערבי פסחים עד חצות. ואפי' במקום שנהגו ואפילו להתחיל כדאיתא התם (פסחים נ"ה א') מה שאין כן בשאר מלאכות.

החייטין והספרין והכובסין כו'. ואס"ד שכר פעולה שאין לו מה יאכל שרי במועד כל מלאכות נמי לישתרו ב"ד דהא אישתרי שכר פעולה שאין לו מה יאכל, פי' דקס"ד דכיון דתלי תנא היתר ג' אומניות ב"ד מפני שיש להם היתר במועד דהיינו ממש עיקר טעם התירם, ואלו היה מותר לעשות כל מלאכה במועד מפני שכר פעולה שאין לו מה יאכל היה לנו להתיר כל מלאכה ב"ד שהרי כולם ראויות להשתכר בהן במועד, ומדלא שרינן אלא ג' מלאכות אלו מכלל דשכר פעולה שאין לו מה יאכל אסור במועד.

ואתקיף רבינא להאי פירכא דא"כ דהיתר י"ד תלוי בהיתר מועד לישתרי בנין ב"ד שהרי הותר במועד כדרכו בכותל גוהה, דהא אפי' תימא דשכר פעולה אסור במועד הא בנין גוהה מותר הוא במועד לדברי הכל, וק"ל אמאי פריך מבנין (מ)כותל גוהה בלחוד הוה ליה למימר דלישתרו כל מלאכות ב"ד שהרי כולן הותרו במועד לצורך דבר האבד ואמאי אתקיף מבנין בלחוד, וי"ל משום דבדבר האבד איכא מאן דבעי שינוי ואנן לא שרינן ב"ד אלא בדבר שהותר במועד כדרכו כדתנן החייטין שכן הדיוט תופר כדרכו ודילמא מתני' ר' יהודה דבעי שינוי בדבר האבד להכי נקט ליה מיהא דבנין דמודו כו"ע בכותל הגוהה שהוא בונה אותה כדרכו במועד ואפי' לר' יהודה, כך תירצו בתוספות.

ופריך רב פפא כי האי פירכא דרבינא דכתב דסופר תשתרי ב"ד שהרי לבלר כתב כדרכו שטרות במועד.

אלא אמר רב אשי מועד א"ל קא רמית מועד משום טרחא ולא טרחא הוא וכל פסידא שרו רבנן י"ד צורך י"ט הוא מידי דצורך י"ט הוא שרו רבנן מידי דלאו צורך יום טוב לא שרו רבנן, ע"כ לשון הגמרא. ופירש רש"י ז"ל וכן כתבו בתוספות דהכי אמרינן דלאו כדקס"ד דעיקר שריותא ד"ל תלי במה שהותר כדרכו במועד בלחוד דההוא טעמא דוקא נקט לסניפין בעלמא הוא וסמך וסעד, אבל עיקר הטעם הוא מפני שהמלאכות הללו הן צורך יום טוב לכלל ופרט ודרך בני אדם לאחרם עד י"ד והוא הדין ודאי דשרינן ב"ד לעשות כל מלאכה מפני צורך פעולה שאין לו מה יאכל אלא דנקט תנא ההוא שריותא דאומנות דרך כלל, והפי' הזה נכון הוא אבל לא יישבו לנו לשון הגמ', וה"ר ידידיה ז"ל כתב ולשון הספר אין לי ליישב, ונראה שכך יישוב לשון הגמ' כי היאך ס"ד לתלות ענין י"ד בענין המועד שהרי אין טעם איסורן שוה כי טעם איסור מלאכות במועד הוא משום טרחא ושלא למעט בשמחת הרגל ולפיכך התירו חכמים כל שהוא צורך המועד וכל שהוא דבר האבד כדי שלא יהא דואג על אבדתו ונמנע משמחת יום טוב, וכן התירו שכר פעולה שאין לו מה יאכל, אבל איסור מלאכות ב"ד אינו למעט טורח ועמל דהא חול גמור הוא, ואין הטעם אלא כדי להכין צרכי יום טוב או שיתעסק בצרכי פסחו בזמן בית המקדש, או בזמן הזה בצרכי מצה ומרור והכשר כליו וביעור חמץ כדפרשית בדוכתה, ולפיכך כל שהוא לצורך הכנת צורך יום טוב כגון שאין לו מה יאכל ברגל מותר ב"ד, ומנו חכמים שלש אומניות אלו שיש בהן צורך עונג יום טוב לכלל ופרט אבל שאר מלאכות שאין בהם צורך יום טוב אין להתיר אע"פ שיהא מותר כיצא בהם במועד לצורך דבר האבד וכיוצא בהם כנ"ל, ורבינא ורב פפא נמי אהאי טעמא סמכי אלא דלא פרישו לה ואתא רב אשי ופריש לה.

מתני' אין מפנין כלים במועד מבית לבית. פי' שלא לצורך המועד.

אבל מפנה הוא לחצירו. בגמרא מפרש לה, וגרסינן בירושלמי שאין מפנין אפי' מדירה גרועה לדירה נאה, אבל מחצר שאינו שלו לחצר שלו אפי' מדירה נאה לדירה כעורה כי שמחה היא לאדם כשהוא דר בתוך שלו, והיה נראה שאין גמרא שלנו סובר כן דא"כ כי פרכינן בגמ' רישא אסיפא מאי קושיא נימא דרישא מבית לבית שאינו שלו וסיפא לבית שלו כדתנן מפנה הוא לחצירו, וי"ל דלעולם לא פליג והאי דלא מפרשינן מתני' הכי משום דא"כ ליתני אבל מפנה הוא לביתו ואמאי שני בלישנא דרישא למינקט חצירו ולהכי אוקי דאפי' לבית שאינו שלו מפנה אם הוא סמוך בחצר, והא דלא קתני תנא נמי האי היתירא דירושלמי, משום דההוא פשיטא ליה והא עדיפא דאפילו לתוך של חבירו מותר כל זמן שהוא בסמוך סד"א לא פלוג רבנן קמ"ל, וטעמא דרישא (ל)או משום טרחא או משום דמחזי כעובדין דחול ולפיכך התירו בסיפא דליכא טרחא ולא פרהסיא.

אין מביאין כלים מבית האומן. פי' שלא לצורך המועד ושהוא במקום המשתמר, ואם חושש להם, מפני הגנבים מפנן לחצר אחרת. מחפין את הקציעות בקש. פי' מפני חשש גשמים.

ר' יהודה אומר אין מחפין אלא מעבין בלבד. ופירשו בירושלמי שלא נחלק ר' יהודה אלא בקש מחובר שצריך טורח גדול ומלאכה לעקרו, אבל בקש תלוש מותר מידי דהוה אמחצלת שמותר לפרוס אותה על גבי פירות או לבנים, וק"ל כרבנן דקיימי כר' יוסי דשרי כל טירחא מפני דבר האבד.

מוכרי פירות כסות וכלים מוכרים בצינעא לצורך המועד. פירשו בגמ' פירות דומיא דכלים שראויין להתקיים לאחר המועד ואינו ניכר שלוקחן לצורך המועד וכיון שכן הצריכו צינעא במי שאומנותן בכך, וכן הטעם בציידין ודשושות וגרוסות, הא בתבלין ופירות שסתמן לצורך המועד מוכר בפרהסיא, ואפי' בדברים אלו אם אין אומנותן בכך שלא יהא נראה כעושה מלאכתו במועד מותר כיון שהוא צורך המועד, והיינו דנקט תנא לישנא דבעלי אומניות ודוק.

ר' יוסי אומר הן החמירו על עצמן. בגמרא מפרש מאי קאמר, ואנן כסתם מתני' קי"ל.

גמרא אמר רב פפא בדיק לן רבא וכו' כאן במאמינו כאן בשאין מאמינו. פי' מתני' במאמינו ברייתא בשאין מאמינו ותרווייהו שלא לצורך המועד ומסתייעין מדתניא באידך מביאין כלים מבית האומן וכו', וק"ל ללמדנו דבשאין מאמינו מביאין למה לי האי ברייתא והלא בסוף משנתנו היא בהדיא ואם חושש להן מפנן לחצר אחרת, ויש מתרצין דנקט ברייתא משום דברייתא קמייתא דקתני מביאין משמע אפי' לביתו ואלו במשנתנו לא התירו אלא לחצר אחרת להכי נקט מתניתא דקתני בהדיא שאם אין לו חצר אחרת מביאין לביתו, ואנן לא אשכחן בנוסחי דידן דליתני בברייתא בתרייתא מביאין לביתו אלא מפנן לחצר אחרת כלישנא דמתני' וכך הגירסא בהלכות, אבל י"ל דאי מסיפא דמתני' דילמא בחושש מפני הגנבים שיש במבוי אבל בשאין מאמינו לא יביא, חדא דחששא רחוקה היא, ועוד דא"כ יעמיד עליו עדים, להכי נקט מתני' דקתני בהדיא ואם אינו מאמינו ומסתמא דכי ליכא חצר אחרת יביאם לביתו כברייתא קמייתא דקתני מביאין סתם, אלא דמתני' וברייתא בתרייתא אשמועינן דכל היכא דאיכא חצר אחרת לא יביאם לביתו ולא אמרינן כיון דטרח כלל יביאם לביתו שהן

ששת לאביי, הא לדידיה נמי תיקשי כל מלאכה לישתרי דהותר במועד באין לו מה יאכל כלל, ואין לומר דזה לא חשיב היתר מה שהותר לו כדי חייו, דאם כן מאי פריך מכותל הגוהה, נימא נמי שאני התם דהותר מפני הסכנה, אלא ודאי אין לחלק, וש"מ דאפילו אין לו מה יאכל ממש קשיא ליה לרב ששת, גם מה שכתב דלא מיבעיא ליה אלא אבעל הבית אי מותר ליתן לו מלאכה לפועל, אבל פועל עצמו ודאי מותר לעשות מלאכה אפילו לצורך בשר ויין, זה גם כן לא נראה לי, דאם כן מצינו היתר לכולי עלמא בכל מלאכה במועד, כיון דהפועל מותר לעשות אפילו לרב ששת, ולא סלקא דעתין לאסור אלא הבעל הבית ליתן לו, א"כ יכול הפועל לעשות מלאכה לנכרי אפילו לרב ששת, אלא ודאי ברור דאפילו אין לו מה יאכל ממש מיבעי ליה, וגם על הפועל גופא מיבעי ליה, כמו שכתב הנימוקי (ו' ע"ב בדפי הר"ף) והרי מצינו באבל דנאסר לו מלאכה אפילו אין לו מה יאכל ממש, ובמועד מיבעי ליה, והצד לאיסור הוא משום דאם כן יותר כל מלאכות במועד, ואולי לא התירו משום שכר פעולה, ויתפרנס משל אחרים אם אין לו, או ימכור איזה חפץ ואל יעשה מלאכה.

והנה מדברי רבינו ירוחם ז"ל שכתב דלא התירו באין לו מה יאכל אלא אם אין לו שום דבר למכור משלו נראה דמפרש אין לו מה יאכל כפשטיה, דעני גמור הוא ואין לו אפילו לחם ומים, וגם זה לא התירו, אלא דאין לו גם למכור שום דבר, אלא דבספר הנ"ל הביא ראייה מדברי רבינו ירוחם ז"ל גבי תפילין דכותב ומוכר כדי פרנסתו שהביא הב"י בס' תקמ"ה, וז"ל שם, כותב ומוכר כדי פרנסתו, ואפילו אם יש לו מה יאכל ואפילו בהרווחה כותב ומוכר, כלומר שיהיה לו יותר בריוח לקנות בשר ויין, ופירש דבריו בספר הנ"ל דאפילו אם יש לו בהרווחה אפילו הכי כותב ומוכר כדי להרויח יותר, וזה כמו שכתבתי בדעת הריטב"א ז"ל, אבל בדברי רבינו נראה דאין לפרש כן, דאם כן לא יתיישב מה שכתב שם וכן כתב בהלכות גדולות דמיירי שאין לו מה יאכל, מאי וכן, הא הוא כתב תחילה דמיירי ביש לו מה יאכל אפילו בהרווחה, על כן נראה לפרש דברי רבינו ירוחם דהני ב' תיבות ואפילו קאי אדלמטה דאפילו אם יש לו מה יאכל ואין לו בהרווחה כותב ומוכר לצורך הרווחה, וכלשון הרא"ש רבו ז"ל, וזהו שכתב ואפילו בהרווחה כותב ומוכר, כלומר שיהיה לו יותר בריוח לקנות בשר ויין, אבל אם יש לו בהרווחה לא התירו, וזה שכתב וכן פירש בהלכות גדולות דבאין לו מה יאכל מיירי, היינו שאין לו בהרווחה, ויש מפרשים דאפילו יש לו מוכר כדי פרנסתו ובלבד שלא יעשה חבילה, ועדיין צ"ע בדברי רבינו ירוחם ז"ל, כי אינם מיושבים היטב, וד"ק היטב.

שם גמרא אלא מעתה בנין לישתרי שכן כותל הגוהה לרה"ר כו'. הא דלא קאמר רב פפא שכן כותל חצר בונה כדרכו, משום דהטעם הוא משום דבר האבד, ואם כן מאי אריא בנין, הא כל מלאכות הותרו לצורך דבר האבד, ומאי דלא פריך באמת מחמת דבר [האבד] כל מלאכות לישתרי, כתב הריטב"א ז"ל בשם התוספות דאיכא מ"ד דבדבר האבד בעי שינוי, ובמשנה לא התירו אלא דבר שיש לו היתר כדרכו במועד, אלא דכבר כתבתי לעיל דבכותל חצר לכולי עלמא לא בעי שינוי, וז"ל דנקט מילתא דפשיטא, דכותל חצר רב חסדא הוא דקאמר לה (לעיל ז' ע"א), והש"ס מוטיב עליה, ויש לדקדק לדברי הריטב"א ז"ל מאי פריך רבינא מלבד שכן כותבין קידושי נשים גיטין כו', דהא טעמא דכולהו משום דדבר האבד הוא, ואם כן לר' יהודה בעי בהו שינוי, אלא דלא מצינו מי שיאמר שם דבעי שינוי, ובתוספתא (פ"ב ה"ג) תניא דר' יהודה מתיר בשטרות אריסות וקבלנות שמא יקדמנו אחר, ולא הזכיר שינוי כלל, ולשיטת הרמב"ם ז"ל (ה' י"ט פ"ז ה"ב) דהטעם הוא משום דצרכי רבים הם ניחא יותר וק"ל.

שם גמרא אלא אמר רב אשי מועד אי"ד קרמית, מועד משום טירחא היא, ומשום פסידא שרו רבנן, י"ד משום צורך י"ט הוא, ולא שרו אלא מידי צורך י"ט, ועיין בריטב"א ז"ל שביאר לשון הגמרא הכי, מאי קרמית, כיון דמצינו היתר במועד בכל מלאכות לישתרי ב"ד היתר גמור, זה אינו, דמועד טעמא לחוד וי"ד טעמא לחוד, דבמועד משום טירחא הוא, ומשום הכי התירו כל מלאכות משום פסידא, אבל למילף מינה ל"ד להתיר כל מלאכות לא ילפינן, דלא התירו ב"ד אלא לצורך י"ט, ושלא לצורך לא התירו, וכתב עוד דלפי זה מה שאמרו שכן הדיוט תופר אין זה אלא סניף בעלמא, אבל עיקר הטעם הוא משום דצורך י"ט הוא, וקשה לי, דאם כן אמאי פליגי רבנן עליה דר' יוסי בר' יהודה ברצענים משום דלא מצינו היתר בחוה"מ בתחילתו, כיון דאין זה עיקר הטעם, אלא עיקר הטעם הוא משום דהם צורך י"ט, ורצענים נמי צורך י"ט, על כן נראה דוודאי עיקר הטעם הוא משום דמצינו היתר בחוה"מ, אבל דבר שלא מצינו היתר בחוה"מ לא התירו ב"ד אפילו אם הוא צורך י"ט, ומשום הכי פליגי רבנן ברצענים, אלא דלא ילפינן ממה שהותר בחוה"מ אלא אם הותר בחוה"מ מפני צורך י"ט ילפינן מזה להתיר בכל גוונא ב"ד לצורך י"ט, אבל אם הותר בחוה"מ מחמת פסידא אין ללמוד מזה להתיר ב"ד בכל גוונא אפילו אם הוא לצורך י"ט, ומשום הכי פליגי רבנן ברצענים אע"פ שמצינו לו היתר בחוה"מ באין לו מה יאכל, משום דהאי התירא אינו בכלל צורך י"ט, כיון דגוף המלאכה אינו נצרך ב"ט, ובאלו הג' מלאכות אע"ג שיש להם היתר בחוה"מ מפני צורך י"ט לא הותר ב"ד אפילו שלא לצורך המועד, משום דלא התירו אלא צורך י"ט, ואי"ה לקמן יבואר דין י"ד אחר חצות אי דינו בחוה"מ או קל ממנו, ועיין בשלטי גבורים (ו' ע"ב בדפי הר"ף אות ב') שכתב כאן להדיא דשכר פעולה המותרת מותר ליקח אפילו יש לו מה יאכל, ועיין פ"י בהא דאבינגרי (לעיל י"ב ע"א) בדרך אחר מכל הפירושים שהבאתי לעיל.

שם גמרא אמר אביי סיפא אתאן לבית שבחצר, עיין בתוספות (ד"ה אין מפנין) שהביאו דברי הירושלמי ועיין במגיד משנה (ה' י"ט פ"ח ה"ז) שכתב בדעת הרמב"ם ז"ל דמש"ס דילן לא משמע כן ע"ש.

כיצד הוא עושה מראה לו כיסין של דינרין והעכ"ם חותם ומעלה לארכיים [דף ט עמוד ב] שכן מצאנו שלא נכבשה יריחו אלא בשבת דכתיב [יהושע ג] כה תעשה ששת ימים. וכתיב [שם ד] וביום השביעי תסובו את העיר שבע פעמים וכתיב [דברים כג] עד רדתה אפילו בשבת הרי שאין לו מה יאכל קוצר ומעמר ודש ובלבד שלא ידוש בפרה. במספק ליחיד אבל במספק לרבים דש ואפילו בפרה אין מפנין מדירה נאה לדירה נאה ולא מדירה כאורה לדירה כאורה. ולא מדירה כאורה לדירה נאה ואין צריך לומר מדירה נאה לדירה כאורה. ובתוך שלו אפילו מדירה נאה לדירה כאורה שמחה לאדם בשעה שהוא דר בתוך שלו. אין מפנין את המת ואת העצמות מקבר מכובד למכובד ולא מבזוי לבזוי ולא מבזוי למכובד אין צורך לומר מן המכובד לבזוי. ובתוך שלו אפילו מן המכובד לבזוי ערב הוא לאדם שהוא נינוח אצל אבותיו: אין מביאין כלים מבית האומן. הדא אמרה פרגמטיא עבדה שרי מטלטלתא במועדא:

הלכה ה

מתני' מחפין את הקציעות בקש רבי יהודה אומר אף מעבין מוכרי פירות כסות וכלים מוכרין בצנעה לצורך המועד הציידין והדשושות והגרוסות עושין בצניעה לצורך המועד ר' יוסי אומר הן החמירו על עצמן: גמ' כיני מתני' מעבין. ר' יהודה אומר יאבד דבר ממועט ואל יאבד דבר מרובה רבי יוסי אומר אל יאבד דבר כל עיקר. כהנא אמר אית מילין במועד דקשיין מן אהילות ומן נגעים. תמן אמר רב ירמיה בשם רב פורסין מחצלת על גבי שיפוף בשבת וכא הוא אמר הכין. רבנן דקיסרין בשם רבי יעקב בר אחא לתולש מן הקרקע ביניהן רבנן אמרי קוצר ומעבה רב יודה אומר לא יקצור אלא יעבה. קיבלו עליהן חרמי טיבריה ודשושי עכו וגרוסי ציפורין שלא לעשות מלאכה בחולו של מועד ניחא גרוסי ציפורין דשושי עכו. חרמי טיבריה ואינן ממעטין בשמחת הרגל. צד הוא בחכה צד הוא במכמורת. אפילו כן אינן ממעטין בשמחת הרגל רבי אמי מיקל לון שהן ממעטין בשמחת הרגל:

הדרן עלך פרק מי שהפך

יז רב חצדו ליה חצדא בחולא דמועדא שמע שמואל ואיקפיד לימא שמואל כיחידא סבירא ליה דתניא דבר האבד מותר לעשות במועד ושאינו אבד אסור בד"א בתלוש מן הקרקע אבל במחזר לקרקע אפילו כולו אבד אסור וק"ל דיחידא היא אלא דרב חצדא דחיטי הוה דאי שביק ליה לא פסיד ורב מאי טעמא עביד הכי אין לו מה יאכל הוה דתניא אם אין לו מה יאכל קוצר ומעמר דש וזורה ובורר וטותן ובלבד שלא ידוש בפרות. ירושלמי (הלכה ד) הדא דתימא ביחיד אבל במספיק לרבים מותר ושמואל מאי טעמא איקפד לא סימיה קמיה אי נמי אדם חשוב שאני והא דשרי הכא לצורך המועד היינו אפילו כוון מלאכתו במועד דבצורך אוכל לא אסור כוון מלאכתו במועד. רב יהודה שרא למעקר כיתנא בחולא דמועדא משום דחזי לחפיה ולמיקטל כשותא משום דחזי לשיכרא ולמיעקר שומשמי משום דחזי לנזיא דאית בהו רבי ינאי הוה ליה ההוא פרדיסא קטפיה בחולא דמועדא לשנה שהינהו כ"ע פרדיסייהו לחולא דמועדא אפקריה רבי ינאי ההוא שתא לפרדיסיה. בירושלמי (הלכה ב) אמר(ב) ילפין ממקלקלתא ולא ילפין ממתקנתא (הלכה ג) רבי יעקב בר אחא בשם אביו פרקמטיא אבודה שרי מזבנא במועדא הדא שירתא שרי מיזבן מינה במועדא:

מתני' מכניס אדם פירותיו מפני הגנבים ושולה את פשתנו מן המשרה בשביל שלא תאבד ובלבד שלא יכוין מלאכתו במועד וכולם אם כוונו מלאכתן במועד יאבדו:

גמ' תנא ובלבד שיכניסם בצנעה בתוך ביתו רב יוסף הוה ליה הנהו כשורי עיילינהו ביממא אמר ליה אביי והתניא ובלבד שיכניסם בצנעה בתוך ביתו אמר ליה צנעה דהני יממא הוא כיון דבליליא בעו גברי יתירי ובעי מדוכרי דנורא אושא מלתא:

ובלבד שלא יכוין מלאכתו במועד בעי מיניה רבי ירמיה מר' זירא כוון מלאכתו במועד ומת מהו שיקנסו בנו אחריו את"ל [דף יג ע"א] צרם אוזן הבכור קנסו בנו אחריו משום דאיסור דאורייתא הוא את"ל מכר עבדו לנכרי ומת קנסו בנו אחריו התם הוא משום דכל יומא ויומא קא מפקע ליה ממצות הכא מאי גברא קנסו רבנן והא ליתא או דלמא ממונא קנסו רבנן והא איתא(ב) ופשיט לדידיה קנסו רבנן לבריה לא קנסו רבנן. וכן הצורם אוזן הבכור והמוכר עבדו לנכרי ומת לא קנסו בנו אחריו והכי אמר' בכל חדא מינייהו(ב) בדוכתייה:

יח מתני' אין לוקחין בתים ועבדים ואבנים* ובהמה אלא לצורך המועד או לצורך המוכר שאין לו מה יאכל אין מפנין מבית לבית אבל מפנה הוא לחצירו ואין מביאין כלים מבית האומן ואם חושש להם מפנין לחצר אחרת: גמ' בעי מיניה רבא מרב נחמן שכר פעולה שאין לו מה יאכל מהו כלומר מהו לשכור את הפועל לעשות מלאכה שאינה לצורך המועד כדי ליטול את שכרו מפני שאין לו מה יאכל ואסיקנא דשכר פעולה שאין לו מה יאכל שרי**.

אבל מפנה הוא לחצירו והאמרת אין מפנין כלל אמר אביי סיפא אתאן לבית שבחצר: ירושל' (הלכה ד) אהא דאמר אין מפנין מבית לבית אין מפנין מדירה נאה לדירה נאה ולא(ב) מדירה כעורה לדירה כעורה ואצ"ל מדירה נאה לדירה כעורה אבל לתוך ביתו אפילו מדירה נאה לדירה כעורה שמחה היא לו לאדם שהוא דר בתוך ביתו. כתב הראב"ד ז"ל ונראה דכי האי גוונא אפילו מחצר לחצר מותר***א(ב) והא דקאמר בגמרא דידן סיפא אתאן לבית שבחצר היינו משלו לשלו או משל אחרים לשל אחרים אבל משל אחרים לשלו הכל מותר וליכא פלוגתא בין גמרא דידן לירושלמי:

יט גרסינן בפרק מקום שנהגו (דף נה ב) תנו רבנן הזבל שבחצר מסלקין אותו לצדדין שבכרפת ושבחצר מוציאין אותו לאשפה הא גופא קשיא קתני מסלקין אותו לצדדין והדר קתני מוציאין אותו לאשפה ותירץ רבא דהכי קאמר ואם נעשית חצר כרפת בקר מוציאין אותו לאשפה וכן הלכה. ואין מביאין כלים מבית האומן וה"מ כלים שאינן לצורך המועד אבל כלים שהן לצורך המועד מביאין. [דף יג ע"ב]

דתניא מביאין כלים שהם לצורך המועד כגון כד מבית הכדד וכוסות מבית הזגג אבל לא צמר מבית הצבע ולא כלים מבית האומן. *ואם אין לו מה יאכל נותן לו שכרו ומניחו אצלו ואם אינו מאמינו מניחו בבית הסמוך לו ואם חושש להו שמא יגנבו מפנין לחצר אחרת: מתני' מחפין את הקציעות בקש רבי יהודה אומר אף מעבין ומוכרי פירות כסות וכלים מוכרין בצנעה לצורך המועד הצידין והדשושות והגרוסית עושין בצנעה לצורך המועד רבי יוסי אומר הן החמירו על עצמן:

גמ' תנו רבנן חנות הפתוחה לסטיו פותח ונועל כדרכו הפתוחה לרה"ר פותח אחת ונועל אחת ועי"ט האחרון פותח ונועל כדרכו וכי אמרינן פותח אחת ונועל אחת בפירות אבל תבלין מזבני כי אורחיהו דהא רב הונא שרא להו להנהו כרופיתא פירוש מוכרי תבלין למיזבן כדרכן כי אורחיהו: הדרן עלך מי שהפק